Kirjallinen kysymys KK 308/2025 vp

Kim Berg sd ym.

Kirjallinen kysymys pohjoismaisesta väestörekisteriyhteistyöstä

Eduskunnan puhemiehelle

Pohjoismaiden pääministerien vision mukaan Pohjoismaista tulee maailman kestävin ja integroitunein alue vuoteen 2030 mennessä. Oleellinen askel kohti tätä tavoitetta on raivata käytännön esteitä pohjoismaalaisilta, jotka elävät ja toimivat rajojen yli. Monien Pohjoismaissa asuvien ihmisten elämä ulottuu nykyään kahteen tai jopa kolmeen Pohjoismaahan — yhdessä maassa ollaan töissä, toisessa maassa on perhe ja kolmannesta saadaan ehkä eläkettä. Tästä aidosti rajat ylittävästä elämästä huolimatta hallinnollinen tukijärjestelmä ei ole vielä sopeutunut todellisuuteen.

Yksi erityisistä ongelma-alueista on väestörekisteri. Tällä hetkellä Pohjoismaiden väestörekisteriviranomaisten välillä ei tapahdu automaattista tiedonvaihtoa silloin kun kyseessä on esimerkiksi kaksoiskansalaisen kuolemantapaus, avioliitto, avioero, lapsen syntymä, nimenvaihto tai osoitteenmuutos. Vastuu viranomaisten päivittämisestä niissä maissa, joita elämäntilanteen muutos koskee, on täysin yksilöllä. Väestörekisteriyhteistyön lisääminen Pohjoismaiden välillä siten, että tiedonvaihto sujuisi automaattisesti väestörekisterien kesken, helpottaisi monen pohjoismaalaisen arkea ja siitä hyötyisivät myös viranomaiset työtaakan ja kustannusten pienentyessä.

Pohjoismaiden yhteistyöministereille osoitetussa kirjeessä vuonna 2022 rajaesteneuvosto ehdotti, että asetetaan pohjoismainen asiantuntijaryhmä selvittämään, miten suostumuspohjainen ja automatisoitu tiedonvaihto Pohjoismaiden väestörekisterien välillä voitaisiin saada aikaan. Vuonna 2024 saapuneesta vastauskirjeestä ilmeni, ettei mailla ollut yksimielisyyttä työn käynnistämisestä. Rajaesteneuvoston kirjeeseen voi tutustua täältä: https://norden.divaportal.org/smash/get/diva2:1742444/FULLTEXT01.pdf

Samanaikaisesti tehdään laajaa pohjoismais-balttilaista yhteistyötä sähköisen tunnistamisen (NoBID-hanke[1][2][3]) ja henkilöllisyyden linkittämisen alalla. Tavoitteena on, että kansalaiset voivat käyttää kansallista sähköistä tunnistusvälinettään digitaalisissa palveluissa yli maarajojen ja että viranomaiset voivat tunnistaa henkilöt turvallisesti ja automatisoidusti. Ministerineuvosto antoi asiasta vuonna 2023 yhteisen julkilausuman, jonka mukaan tavoitteena on monenvälisen sopimuksen aikaansaaminen. Pohjoismaisen väestörekisteriyhteistyön laajentaminen on tältä pohjalta entistäkin tärkeämpää, sillä väestörekisteriviranomaisten välinen tehokas tietojenvaihto mahdollistaa toimivat ja luotettavat digipalvelut yli maarajojen.

1 https://www.norden.org/fi/project/nordic-baltic-eid-project-nobid
2 https://pub.norden.org/temanord2024-511/index.html
3 https://www.norden.org/en/declaration/declaration-nordic-and-baltic-ministers-digitalisation-cross-border-identity-matching

Valmis
5.0

Kirjallinen kysymys KK 308/2025 vp

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> *Miten ministeri suhtautuu pohjoismaisen väestörekisteriyhteistyön lisäämiseen, jolla mahdollistetaan automaattinen tiedonvaihto Pohjoismaiden väestörekisterien kesken ja pyritään siten helpottamaan kansalaisten ja viranomaisten tilannetta?*

Helsingissä 30.9.2025

Kim Berg sd
Mikko Ollikainen r
Jani Kokko sd
Maaret Castrén kok
Ville Väyrynen kok
Juha Viitala sd
Markku Siponen kesk
Pinja Perholehto sd
Jouni Ovaska kesk
Noora Fagerström kok
Juho Eerola ps
Merja Rasinkangas ps